

L'Esquella de la Torratxa

ANY I. - Núm. 2522 - 15 cts. - Atrassats 30

TOT ÉS SEGONS EL COLOR....

- A mi les obres de la Rambla m'encanten.
- Home!...
- Es que tinc una clínica.

Teatre Català ROMEA

Gran Companyia VILA-DAVI

Primera actriu: MARIA VILA
Primers actors: DAVI i NOLLA

Totes les nits, a tres quarts de deu, el grandios èxit
d'En Juli Vallmitjana

La Caravana Perduda

Triomf d'autor i intèrprets

Diumenge tarda, a les tres i mitja, l'espectacle per a
infants de Clovis Eimerich

MESTRE GAT o EL GAT AMB BOTES

Magnífica presentació

Molt aviat estrena del sàinet de costums barcelonines
en quatre actes de Gastón A. Mantua, UN MILIONARI
DEL PUTXET o LA VESTIDURA NO FA LA FIGURA.

A l'OLYMPIA han
debutat unes atraccions que
constitueixen un programa
de **Circ-Equestre**
altament interessant

NEGI «ELROY», fenomen sense braços
BUTAQUES a 4 i 3 PTES. SEIENTS a 1'50 PTES.
GENERAL 0'80 PTES.

Totes les nits i els dijous, dissabtes, diumenges i festius
MATINEES ESPECIALS

TEATRE CATALÀ "NOVETATS"

Gran Companyia Catalana : Direcció J MONTERO

Primera actriu: JOSEFINA TAPIAS
— Primer actor: R. MARTORI —

Demà, nit, Estrena de la comèdia en 3 actes de l'Avellí
Artís

ELS CINC SENTITS

Diumenge, a dos quarts de quatre: LA RONDALLA DEL
MIRACLE A tres quarts de sis, i nit a les deu: ELS
CINC SENTITS.

ES DESPATXA A COMPTADURIA

TEATRE COMIC

EL TEATRE DELS GRANS ESPECTACLES

Totes les nits i dilluns, dijous, dissabtes i dies festius

Dues obres de gran èxit
La revista de l'alegria

Not-Yet

i l'obra cim del mestre LUNA

ROXANA

150 artistes — Esplèndida presentació

Dia 29 de Octubre:

Maurice Chevalier

MUSICA Casa CANONGE

ESPECIALITAT EN OBRES PER A
Tercets - Quintets - Orquestres

Zurbano, 7 - Barcelona

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

FABRICA DE TINTES PER A IMPREMTA I LITOGRAFIA
COLORIFICI POLIGRAFIC F. E. R. T.

INDUSTRIA NACIONAL

Calabria, 197 : Telèfon 461 H. : BARCELONA

TRENCATS

temps i diner, no deveu comprar cap
aparell sense visitar abans aquesta casa.

Tingueu sempre present que, els millors aparells del món per al guariment de tota mena
d'hèrnia en homes, dones i criatures, són els de la casa TORRENT. Sense traves ni elàstics
enfarfegosos de cap mena. No molesten ni embarassen, deixant que hom es mogui lliurement
i faci els treballs mes durs i pesats, sense la més petita molèstia. Si voleu estalviar salut,

CASA TORRENT - 13, Unió, 13 - BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

LA COMPETENCIA

Axò de la crisi teatral és un conte. Es un disc que tenen la gent per a quan no saben de què parlar i han de mantenir una conversa. Es com aquell que no té res per a dir i parla del temps que fa: "Quina calor, eh?" "Quin fred! Oh, No se n'havia sentit tant mai."

El mateix referent a teatres. Quan es parla de teatres, ja se sap, s'ha d'esmentar la crisi escènica:

—Oh, aquells temps! Allò sí que eren autors! Allò sí que eren actors! Allò sí que eren obres! Què hi ha ara?... Res, misèries...

I un cop dit això, fa l'efecte de què ja pot estar tranquil i de què ha dit tot el que havia de dir. Sembla que s'hagi descobert la veritat i la darrera paraula hagi estat dita.

Això de la crisi teatral és una guatlla. Hi ha crisi teatral quan només hi ha un teatre; hi ha crisi teatral quan només parla o representa un. De l'art teatral es diu que no té res a veure amb els altres gèneres. Doncs, bé, cal afegir-hi que el negoci teatral res té a veure amb les altres indústries o negocis. En un negoci o en una indústria, el que no hi hagi competències és un bé... per al comerciant, entenem nos. No ho és mai per al consumidor. D'ací que cada vegada que es munta un *trust*; quan s'ajunten tots els industrials d'un mateix ram es per a explotar d'una manera directa i més iníqua el client, el pobre menestral. En el teatre, és al revés. Mentre no hi ha competència, no anem bé. Quan hi ha competència és quan la crisi desapareix, és quan la gent guanya el gust d'anar al teatre.

I és que a la gent li agrada això d'ésser d'un partit o d'un altre. Es que les qüestions dels de l'envelat de dalt i els de l'envelat de baix, interessin més del que es pensen molts psicòlegs.

Ara mateix, ja tenim tres teatres catalans. Els tres fan català, i el fan d'una manera ben diferent, i, malgrat això, es flaira la competència artística i comercial. I això fa que la gent s'apassioni per una estrena; això fa que la gent que va abaix, també vulgui anar a dalt, i els de dalt

també vulguin veure el que fan abaix. Així es crea un públic. Un públic no es crea amb un sol criteri; els públics es creen amb lluita i discussió.

—Ah!—diuen—. Quan En Calvo i En Vico...

Cert. Quan En Calvo i En Vico, hi havia lluita de *divos*, i això feia que la gent s'apassionés i organitzés les brillants temporades teatrals de fi de segle.

Per això, ara, tenim més fe que mai en el pervenir del teatre català. Perquè ja hi ha competència, perquè ja tot hom es sent d'una banda o de l'altra; perquè es lluita i perquè en aquesta discussió generosa tots hi posen el desig de convertir l'escena catalana en una de les més dignes manifestacions pairals.

FRANCESC MADRID

UN MONUMENT

A Reus, ciutat il·lustre per molts conceptes—entre ells el de tenir un carrer que no té cap altra ciutat del món: el carrer de Monterols—, s'ha inaugurat un monument. Aquest és un monument que s'erigeix a la memòria d'un poeta, il·lustre fill de la ciutat il·lustre. Aquest poeta, com ja deuen haver endevinat, és Joaquim Maria Bartrina.

Ja es mereixia el monument aquest, com se'n mereix molts altres, un poeta tan considerable com l'autor d'Algo. A l'enans que s'honora el poeta, s'honora també l'home, el gran liberal que hi havia en Bartrina. I això, sobretot avui, ens emplena de satisfacció.

Els reusencs poden estar satisfets i orgullosos de la seva obra. La ciutat que honora els seus artistes és una ciutat veritablement civilitzada.

Això, aquesta inauguració, aquest record que Reus té per al seu poeta, ens ha fet pensar en un altre artista i en una altra ciutat. L'artista és Julio-Antonio, l'escultor més interessant i profund d'Ibèria. La ciutat és Tarragona.

Tarragona té un monument, el dels màrtirs, d'aquest gloriós artista català. Com tota l'obra de Julio-Antonio, aquest monument que conserva Tarragona, és una meravella de força, de gràcia i de bellesa. Doncs, bé: per l'estúpidesa d'una poca gent que fa pudor de sagristia, de cera i de "calderilla" de caixeta de les ànimes, aquesta bellíssima obra de Julio-Antonio està arreconada, amagada en un portalot, sota unes voltes plenes de tenebres i teranyines. Per a la gent mesquina d'ànima, el nu és immoral. El nu, per a ells, no té altra mena de bellesa que la sexual. Tartuf, si no el veia ningú, se n'aniria a dormir amb la Venus de Milo que, segons ell, és una dona com qualsevol altra.

Tartuf viu a Tarragona i tapa amb els draps bruts de la seva hipocresia, de la seva misèria moral, la bellíssima

obra de Julio-Antonio. Això és un crim de lesa bellesa que s'hauria de castigar severament.

Mentre es glorifiquen artistes menys que mediocres, com l'infecte Benlliure, per exemple, s'arrecona, per indicació d'una ramada de cretins, una de les obres més interessant de Julio-Antonio.

L'Ajuntament de Tarragona no hauria de permetre un abús com aquest. Tenir dignitat no costa tant com sembla.

VIRAI

LES RAMBLES

Després del que estem veient a les Rambles, podem esperar-ho tot, per enorme que sembli.

Comprenem perfectament que la Companyia Telefònica vulgui fer el que li plagui.

L'altre dia, mentre la gent era al teatre "Poliorama", un enginyer de la Telefònica ordenà que fossin retirades les passeres que hi ha damunt l'abim que separa el que abans era Rambla del Teatre. La gent hauria sortit i s'hauria trobat que s'havia de quedar al teatre fins que al senyor enginyer li vingüés bé; potser al cap de vuit dies.

Sort que una parella de guàrdies de seguretat se n'adonà i s'oposà a què es complís l'ordre de l'enginyer. Però l'enginyer—que segurament estava autoritzat per a fer tal cosa—increpà els guàrdies, els quals es veieren obligats a donar-ne part.

Així estem?

EL GRAN SOLER I ROVIROSA

Catalunya, ben cert, no ha tingut pas gaires bons escenògrafs. Però els pocs bons que ha tingut, i té, són excel·lents de debò (Soler i Rovirosa, Maurici Vilumara, Moragas, O. Junyent, Salvador Alarma, Castells, Joan Morales, Batlle i Amigó).

Actualment, hom va a retre un just homenatge al gran Soler i Rovirosa. Oficialment, la Diputació, i privadament la companyia Claramunt-Adrià i el Círcol Artístic honoren la seva memòria.

Dilluns d'aquesta setmana la Diputació — millor, el "Instituto del Teatro Nacional" (que és l'antigua "Escola Catalana d'Art Dramàtic"; com enyoràrem l'Escola, sort que el professorat és el mateix), inaugurarà una exposició de la seva obra escenogràfica. L'exposició, oberta al públic, és a la Sala de descans del Gran Teatre del Liceu.

El dia de la inauguració, el notable escriptor i publicista Joaquim Muntaner, parlà d'"El teatro romàntico español". Avui, el crític Josep Francés, dona una altra conferència.

A l'Exposició hi ha el bo i millor del gran Soler i Rovirosa. Soler i Rovirosa és un dels més insignes artistes de l'art escenogràfic; la seva obra és coneguda i estimada en el que val, per a què ara en fem una crítica. No és lògic, mai, fer la crítica de l'obra del mestre reconegut.

LA FESTA MAJOR

Vigília. Al migdia, les campanes de l'església—la torre de la qual és com una barra de torró de mel—han repicat allegrament. Alternaven dues veus amb les campanes: una lleu, tiple, jove; una altra greu, fatigada, lenta. Tres campanades més han vibrat llargament en l'aire blau i pesat del migdia. Uns ocells que hi havia al campanar han fugit esparverats del concert que no esperaven.

Així s'ha anunciat als pobladors humils d'aquest poblet—una berruga en la crosta de l'alta muntanya — la festa major, que comença demà.

A les tres han mort el bou a la plaça. Era una bèstia d'estampa magnífica. Tenia un aire trist, d'humana tristesa: potser perquè pressentia la seva fi, potser perquè s'havia passat dos dies sense menjar.

Per a matar-lo, l'han lligat a una reixa, procurant que no pogués escapar-se. Quan ja s'ha reunit prou gent, d'un cop de mall l'han tombat rodó a terra. Una vegada estabornit, l'han degollat. Era una escena repugnant que la gent contemplava amb perfecta indiferència. En els ulls de la pobre bèstia moribunda, el cel s'esborrava com en un mirall opac d'anys.

* * *

Al cap al tard, a l'església—una església de naus enormes i fredes—han cantat "completes" L'altar ple de llums i de flors. L'orga i el cor. El rector i dos sacerdots més revestits amb daurades casulles.

I tota aquesta funció es feia per a quatre persones. I de les quatre n'hi havia tres de forasteres. L'altra era un pobre home vell del poble que havia entrat a l'església perquè anà a la taverna i a la taverna encara no hi havia ningú.

* * *

A l'endemà, a migdia, després de l'ofici, hi ha hagut sardanes a la plaça, que no és tal plaça, sinó el carrer major—l'únic del poble—que, en arribar davant l'església, respectuosament, s'eixampla un xic.

Després de les sardanes, tothom se n'ha anat a dinar. A totes les cases del poble menjaven arròs amb ànec, ànec rostit i ànec amb suc.

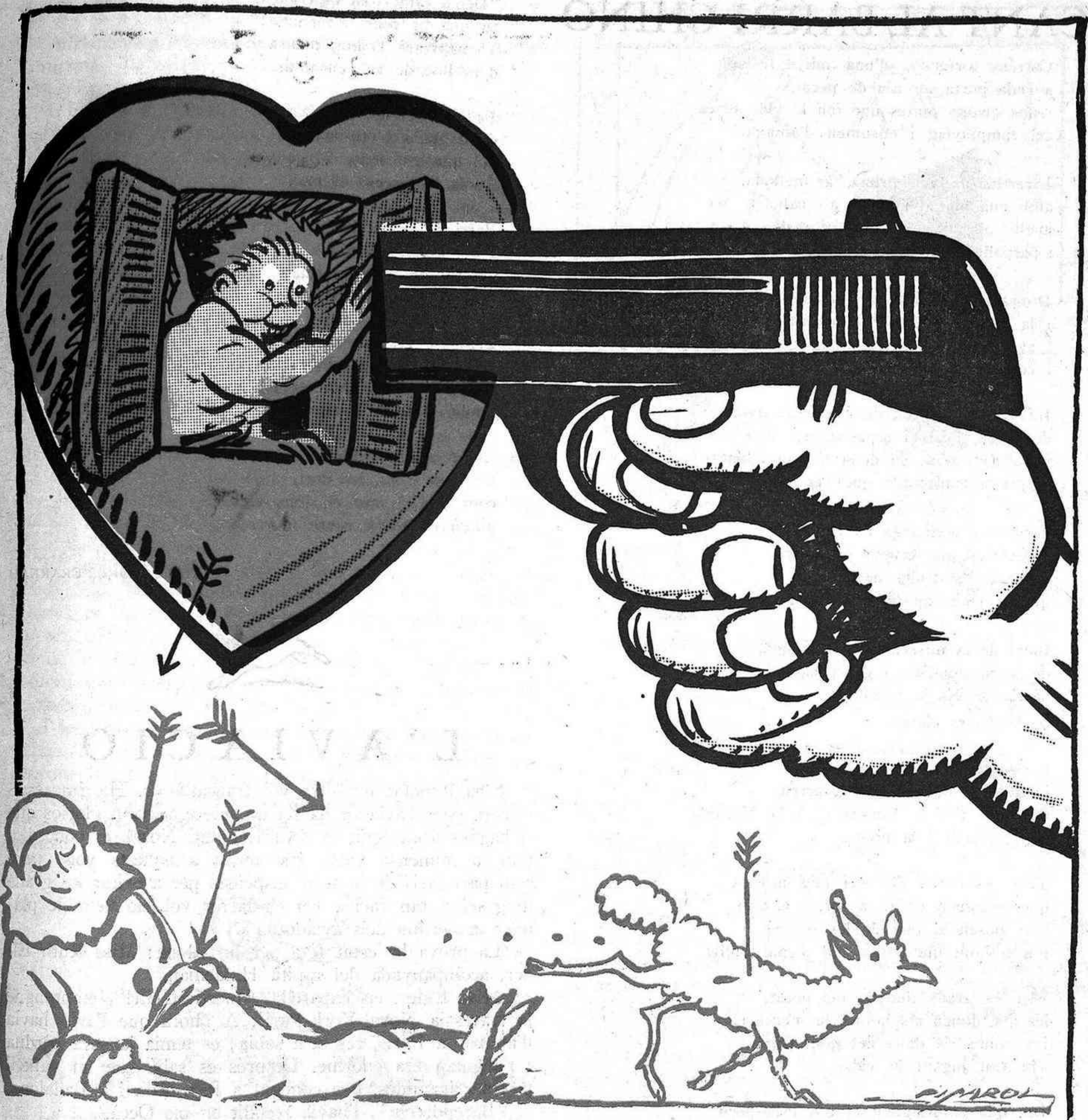
* * *

Els carrers s'han quedat solitaris, o gairebé solitaris: només hi havia el sol—aquell sol de pagès!—algun gos nòmada i l'home dels romansos.

L'home dels romansos és menut, té el rostre i les mans de color de terra cuita, però mal cuita, i la vista extraviada. Un ull mira cap a la dreta i l'altre cap a l'esquerra. Això dona al seu rostre un còmic aspecte de caràtula japonesa.

Aquest home va mal vestit i té una veu ridícula i llastimosa. Aquest home, durant l'estiu i bona part de la tardor, corre els poblets venent romansos. Gràcies a aquest home, tota la ximpleria i la poca solta que impera en els escenaris lírics de la capital passa al poble.

Aquest home, naturalment, viatja a peu. Menja en qualsevol taverneta del poble. Dorm sota els ponts. Aquest home ven els romansos a deu cèntims cada un. Quan guanya molt, guanya vuit o deu rals. Aquest home fa una profunda, una entranyable pena.

L'AMOR D'ARA

La millor flor per a conquistar el cor de les dones.

—A la plaça hi ha fira!—ha dit un vailet.

I hem anat a la plaça. Hi havien tres parades: en una venien gorres; en l'altra, agulles de corbata, botons, pipes boquilles d'ambarina i altres bijuteries. En l'altra, unes quantes ampolles que, pagant vint cèntims, et podies endur si les encertaves amb una anella.

Aquests firaires no venen pas massa. El poble és pobre malgrat les bones collites. Aquest any l'avellana ha baixat gairebé més de la meitat.

Abans d'ahir hi hagué ball a la nit.

Ahir hi hagués ball dematí, tarda i nit.

A la matinada, sota les estrelles, cantaven el "Norris" i el "Mosca".

En un recó de carrer, un home, carregat de vi i estès en creu a terra, dormia.

LLUÍS CAPDEVILA

EL PRESENT NUMERO HA PASSAT

PER LA PREVIA CENSURA GOVERNATIVA

CANT AL BARRI CHINO

Carrers tortuosos d'una mitja fosca,
a cada porta un niu de pecat
i uns quants pintes que fan la vida tosca
del rampinyeig i ensumen d'amagat.

Invertits de veu prima, afemellada,
amb una pinta vermella als cabells;
anells pispats en una cantonada
i parpelleig d'ulls negres sobre els llavis vermells.

Dones que un dia foren grans bagasses
i la vida els somreia senyorial,
i avui van pel carrer arrossegant les passes
i caminen de dret a l'hospital.

Infants que ploren de fred i de gana,
descalços, bruts i esparracats,
i alguna ombra de dona que entabana
a quatre transeünts que van torrats.

Tavernots traficants en cocaïna,
verdueres que criden pel carré
i paneres podrides de sardina
que ni Déu sap quants dies té.

Barri de la misèria i de la ronya,
de la immundícia i del pecat,
barri que ets la vergonya
de la nostra ciutat.

Consumpció i tedi de la vida
i caire ple de vida arreu, arreu,
que tant t'és la Veritat com la Mentida,
com la cara i la creu.

Tens les dones del vici mig mortes
que reneguen de tu a tort i a dret
i es posen al peu de les portes
i a tothom qui passa van picant l'ullet.

Són les grans màrtirs del pecat,
les que donen als homes la mentida,
i a sobre els daus del goig pagat
s'hi van jugant la vida.

Les que embriaguen el cos i l'esperit
de besos i plaer, de vi i de droga,
i a la columna de la nit
les lliga el vici, que és la seva soga.

Barri funest, de misèria i de vici,
barri de fosca incoherent
que duus cap al sacrifici
un sens fi d'incauts, rient.

Ets bigarrat a tothora
ple d'infortuni i de sort;
mentre el teu esperit plora,
el cos riu cap a la Mort.

Entorn de la teva gresca
i del teu bullici etern,
jo hi veig la inscripció dantesca
de les portes de l'infern.

"Deixa estar tota esperança
tu que hi vens, infortunat!"
T'enganyarà l'aigua mansa
d'un lloc de vici encantat.

Es el barri de la ronya,
del cràpula i criminal,
del que viu sense vergonya
i sols l'interessa el mal.

Barri de la cocaïna
i del punyal feridor,
del fill de mare cretina
i de pare malfactor.

Però ets un tros de Barcelona
i t'hem d'estimar com cal,
perquè si el Bé duu corona,
també n'ha de portar el Mal.

Escorrialla podrida
ben a la vora del Port,
com que el mar et dona vida,
ningú et podrà veure mort!

SALVADOR PERARNAU

L'AVIACIO

S'ha intentat un altre vol transatlàntic. Ha fracassat, és cert, però l'aviador ha fet un acte igualment gloriós que si hagués aconseguit la seva finalitat. Nosaltres concedim tota la immensa valor que tenen a aquests vols, però som partidaris de la seva suspensió per a evitar les grans desgràcies, tan fàcils. En el darrer vol, no hem de plànyer la pèrdua dels aviadors.

La prova ha estat feta per una dona: Miss Ruth Elder, acompanyada del capità Haldeman.

Miss Elder, en l'aparell "American Girl", emprengué la travessia Nova York-París. A l'hora que l'avió havia d'arribar a París, res se'n sabia; es temia la seva pèrdua i l'angoixa era enorme. Després es sabé que un vaixell petroler holandès, ben conegut a Barcelona i a Badalona, el "Barendrecht", l'havia recollit en ple Océa.

El vol és molt més heroic, puix que Miss Elder emprengué la travessia en una època altament desfavorable. El fracàs es podia preveure, i, malgrat això, la xicota americana i el seu acompanyant es llançaren a la valenta temeritat.

Però, si l'"American Girl" no ha realitzat el vol, ha batut el record del vol més llarg damunt del mar. Eren posseïdors d'aquest record Maitland i Negensberger, els quals, en el vol a través del Pacífic, vollaren 3.900 quilòmetres damunt del mar. Miss Elder fou recollida a 4.400 quilòmetres, en línia recta, de Nova York. Ha estat, doncs, un triomf immens.

* * *

Els capitans francesos Coste i Le Brix, tripulant l'avió "Nungesser et Coli" realitzen la volta al món. Han travessat l'Atlàntic des del Senegal al Brasil.
Una gran gesta, també.

L'EXPOSICIO HOTELERA

A Barcelona, es celebren tot sovint certàmens interessantsíssims. Barcelona es va posant cada dia més a l'altura d'Europa.

L'Exposició Hotelera és una de les bones exposicions que hem vist. Els hotelers són uns peixos que es porten l'oli, l'oli i tot el demés que fa bo un menjar.

L'Exposició es compon de diverses seccions: La de Turisme i la Secció Estrangera; cal esmentar les instal·lacions de l'Atracció de Forasters, Cambra Sindical del Llibre, casa Marsans i, sobretot, del Centre Excursionista. Secció d'Alimentació, que és una secció que obre la gana que és un gust; hi ha el distintiu de tots els hotels. Secció de mobiliari, en la qual els principals hotels de Barcelona i alguns de fora, exposen les seves instal·lacions. Secció de Maquinaria i aparells sanitaris.

Una de les seccions més interessants és aquella en la qual són evocats els cèlebres hostals de Catalunya (de les Quatre Nacions, de La Morera, etc.) i alguns dels més típics de fora. Les instal·lacions, prodigis d'art, són degudes a decoracions de tan ferma valor com Salvador Alarma, Ros i Güells, Joan Morales, Adrià Gual, etc. En aquesta secció hi ha també els plans dels quaranta hotels d'Europa més grans.

El senyor Regàs, el nostre bon amic, és l'ànima de l'Exposició. Diríem millor qualificant-lo del rei de l'hoteleria; és un *trunfo*. Si no estava prou acreditat encara, ara s'ha acabat d'acreditar per a sempre. L'Exposició de la Indústria Hotelera és excellent i l'ha de veure tothom que després no vulgui penedir-se d'haver-se-la deixada perdre.

I les grans festes fan més interessants encara el certamen. La Banda Municipal de Berna, que és tota una senyora Banda, ha vingut expressament per a deixar-se oir a l'Exposició. El bon Regàs està preparant, a més, festes de moda, entre les quals hi ha la Festa del Crisantem.

ART I ARTISTES

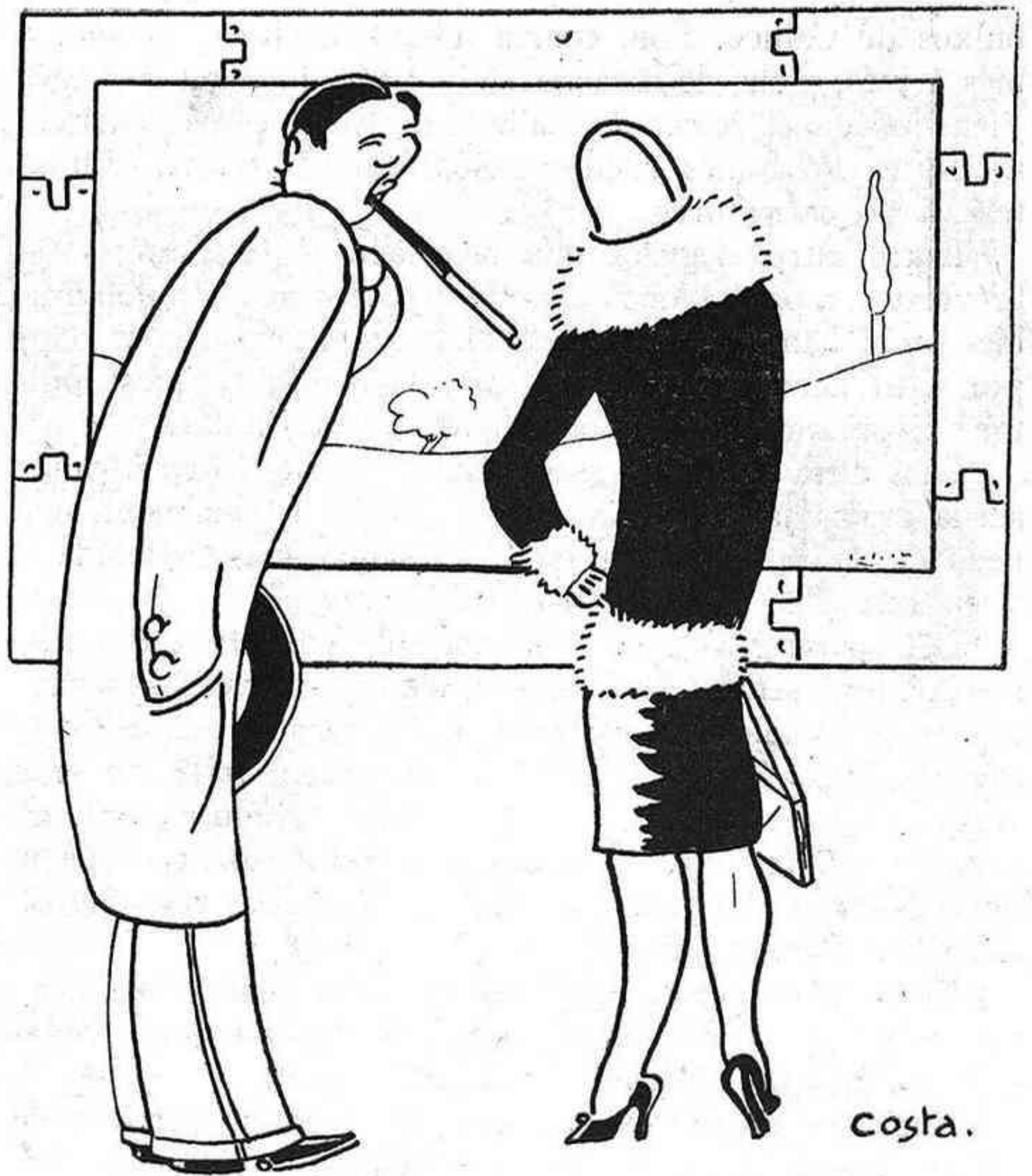
EL SALO DE TARDOR

La impressió que produeix "El Saló de Tardor" per ésser, diguem-ho així, la inauguració oficial de les exposicions a Catalunya, és gairebé pobre: pobre, almenys si tenim en compte les nostres ambicions i la qualitat i nombre dels artistes catalans consagrats ací i a l'estranger.

Altrament, podem dir que, amb prou feines hi ha pintura absolutament menyspreable ni quadros de farciment. Hi ha, en canvi, algunes obres mestres i algun estirabot sublim, d'aquests que avui, encara a París, fan rodar el cap.

L'estirabot sublim el constitueixen essencialment les dues pintures de Salvador Dalí, "Aparell i mà" i "La mel és més dolça que la sang". Banalitats?... Desig d'espantarrar?... Esforç per a fer sorgir les visions torturades d'un món interior? No ho discutim. Anotem els comentaris unànims de la gent, encara que no sigui ací el comentari de la gent el que interessa, sinó el nostre:

—Llàstima d'aptituds tan mal emprades!

EL PINTOR FILOSOF

- Aquest quadro el titulo "Felicitat".
- Està bé. Però faria més bonic que hi hagués pintat gent.
- Es que, llavors, ja no podria titular-se "Felicitat".

Tanmateix, diguem, també, que no és solament l'execució el que meravella d'aquests quadros, sinó que, malgrat tot, fan molt bonic!

Però, per a veure la rapidesa amb què es marceix tota aquesta pintura d'avantguarda, només cal fixar-se en les dues teles de Francesc Camps, col·locades al mateix pany de paret: acabades de fer i ja són velles, irremissiblement velles. I és que la pintura d'avantguarda, només pot tenir una excusa: que sorprengui per la seva novetat.

Sorprèn, en canvi, de veure tants pocs nus en aquesta exposició. Sembla que els nostres artistes hagin tingut por dels anatemes dels Rucabados i Rucabadets de casa nostra. Diguem, però, que entre les teles que es destaquen en primer rengle, hi ha, precisament, un nu de Francesc Galí, ple d'una divina serenitat. Cal no oblidar, sobretot, parlant de nueses, la "Mare i fill", de Josep Togores, on la carn esdevé lluminosa.

Joaquim Sunyé, aporta, en tres teles, la seva sensibilitat aguda i malaltissa: coloracions delicadíssimes, afinades, i dibuix inepte, encarcerat: "Mioya" i el dos retrats d'"El meu fill", no són de carn; són de cartró.

De Francesc Domingo hi ha tres teles que seran probablement molt discutides. A nosaltres no ens plau gens la seva recepta. Les seves figures són esquemes acolorits. I, malgrat la seva simplicitat, la composició del seu "Sant Sebastià" ens sembla un embolic que mareja. El "Paisatge" és monòton. I solament en "El petit mariner" la simplicitat hi esdevé gràcia.

Entre els retrats, el que més es destaca és el de Canals. Es un retrat fet amb molta sobrietat i energia. Parlant, però, de retrats, cal no oblidar, sobretot, els tres di-

buixos de Callicó. Són, com a dibuix, perfectes. I són, a més a més, plens de caràcter. Ni Cambó ha estat mai més jueu que en el retrat de Callicó, ni Estelric més baríton, ni Carles Riba més doctoral. Són ben bé retrats, tanmateix, i no caricatures...

Entre altres figures que recordem—i en nom de la brevetat i rapidesa demanem perdó dels oblitats innombrables—n'hi han unes de Josep Obiols: feixuges, com sempre. Qui haurà creat el mite de la gràcia d'aquest pintor? Segurament algun poeta freturós de boixos.

Una altra figura a esmentar és la de Josep Pruna: ací la gràcia ja esdevé qualitat veritable. I, finalment, uns nens de Feliu Elies, on tota la qualitat és sacrificada a la perfecció de la part plàstica de l'obra.

Dels paisatges—i n'hi ha molts de paisatges: els nostres pintors sempre han estat aficionats al verd—es destaquen dues teles de Joaquim Mir: masa samfaina, tanmateix. Després dos quadros de Vayreda, amb els seus verds tan esterelitzats, però de qualitats avellutades. I, en contrast, els prats més grassos, més generosos, més plens de vida d'Ivó Pasqual. Són també una delícia, unes aigües tantes de Darius Vilàs.

Recordem, encara, entre els bodegons, unes flors denses de color, de Domènec Carles, i unes altres de Marqués-Puig, d'un realisme poètic molt gentil.

Entre les escultures, cal destacar la gràcia encisera de "Dues espanyoles", de Manuel Hugué, un bust de Bottrell Nicoláu, "La idea" i un admirable bronze de Carles Ridaura, on, més que en cap altre lloc de l'exposició, la paraula bellesa pren un sentit clàssic.

Fem punt. És difícil de donar en poques quartilles una idea d'una exposició de tendències tan vàries. Un no sent més que una mena d'embriaguesa de formes i colors. No ens reca tanmateix. Per oblidar el turment de viure, cal seguir el consell de Baudelaire: estar sempre embriac d'alguna cosa: de vi, d'amor, d'heroisme o de bellesa.

OLIVERI

En aquesta secció parlarem amb tota atenció de les obres que ens enviïn.

"Una vida obscura", d'Anfós Maseres.

"Una vida obscura", d'Anfós Maseres, és, potser, la novel·la més novella d'aquest autor. (Es a dir, és la novel·la en la qual l'autor fa menys literatura i en la qual, la màxima importància la tenen els personatges i l'acció.

El que més cal lloar d'Anfós Maseres és la pietat amb què ha sabut veure la protagonista; la fonda humanitat de què la dota. La seva vulgaritat, l'obscuritat de la seva vida, no li lleven interès. Maseres d'un personatge que tots veiem cada dia—la fadrina humil, resignada, que no ha trobat l'amor—ha sabut contar-nos tendreses i replecs de la consciència que uns ulls vulgars no arribarien mai a sospitar. I això és tant, com obra de psicòleg, intuïció de poeta.

"La Nova Revista".

Aquests darrers números de "La Nova Revista" són interessantíssims de debò. Cada vegada s'afina més, s'europitza més, es posa més a l'unison amb el món aquesta "Nova Revista" de la què és ànima Josep Maria Junoy, un dels esperits més oberts, més personals de Catalunya.

Obra de cultura i de bellesa és aquesta "Nova Revista"

d'En Junoy, a la que tots devem col·laborar amb el millor entusiasme. Obra d'alta i pura intel·lectualitat que ens posa en contacte amb els esperits més selectes d'Europa.

Pensem que el gest d'obrir portes, o d'obrir fronteres, és sempre més bell i més noble que el de tancar-les. I "La Nova Revista", de Josep Maria Junoy ens obre la porta d'Europa.

En els darrers números, col·laboren Chesterton, Francis Jammes, Agustí Esclasans—un dels crítics més interessants i selectes de Catalunya—López-Picó, Joan Arús.

FUTBOL

Ja tenim liquidada la segona jornada del Campionat de Catalunya, i, tal com ja havíem dit, hi van haver sorpreses de totes menes.

Allí on les coses van anar més imprevisibles fou al camp de Les Corts; quan tothom esperava que el "Barcelona" faria la segona deplorable actuació davant l'equip de Sans, heus ací que va passar tot el revés. Un equip, en el qual s'hi destacaven els marrecs del segon equip blau-grana, no solament va guanyar als del carrer de Galileo, sinó que els va pegar una pallissa ben formidable, com és la de 6 gols a cap.

Després d'aquesta feta, hom deia si el "Barcelona" decidiria formar el seu primer equip a base dels jugadors del reserva.

Si ho fa així, gairebé que li assegurem novament el títol

A Terrassa i a Sabadell es veu que allò de la fatalitat ja no hi existeix.

Tant l'"Europa" com l'"Espanyol" hi van anar i en van tornar amb una victòria cadascú.

Això, doncs, vol dir que ni el camp del "Terrassa" ni el del "Sabadell", avui com avui, hi ha aquells "papus" fatídics per als nostres primers equips. Manca únicament que hi vagi el "Barcelona" per acabar-ho de creure.

Per a diumenge que ve, es preparen novament uns plats d'aquells que deixen a un home satisfet del tot.

Entre els diversos partits de campionat que s'anuncien, només hi ha que un "Europa"- "Espanyol" i un "Barcelona"- "Sabadell".

Ja ho sentirem a dir el que passa.

BOXA

Suposem que, finalment, dimecres passat es deuria celebrar el "match" Rayo-Cola per al campionat d'Europa. Diem que ho suposem, perquè en el moment d'escriure aquesta nota encara no en sabem res, i a més a més, això de què es presentin les intoxicacions a tort i a dret, un home no pot menys de dubtar de la celebració de segons quina mena de combats.

Ara que, quant a aquest, és de creure que, finalment haurà tingut un bon final i que ells nostres aficionats hi hauran disfrutat de valent.

Cap altra cosa pot imaginar-se.

ATLETISME

Els senyors de l'atletisme no s'acaben d'entendre. Passa cada cosa, que n'hi ha per a llogar-hi cadires.

Es veu que això dels atletes porta malastrugança i que tot aquell que hi intervé, n'ha de sortir malament o havent-hi perdut la xaveta.

ELS NOSTRES DIBUIXANTS A L'ESTRANGER

Arribada d'en Ricard Opisso a Paris.

La setmana passada van celebrar una reunió els del Comitè Provincial i hi van haver escenes de veritable sàinet. Quina llàstima que aquests individus que promouen aquestes escenes no s'aficionin al teatre; a ben segur que, amb el seu concurs, els nostres empresaris s'hi farien la barba d'or.

Tanmateix seria hora de què aquests senyors es donessin compte de què estan fent el ridícul per tot arreu. Convindria que en els seus actes hi posessin una mica més de serietat.

Així mateix els ho recomanem.

TEIXI

Les Rambles, les Rambles!!! El tema del dia. Estem convençuts de com estan, però cada cop que les veiem, que és tres o quatre o cinc vegades al dia, ens en escrivim. Mai no s'havia vist una cosa semblant.

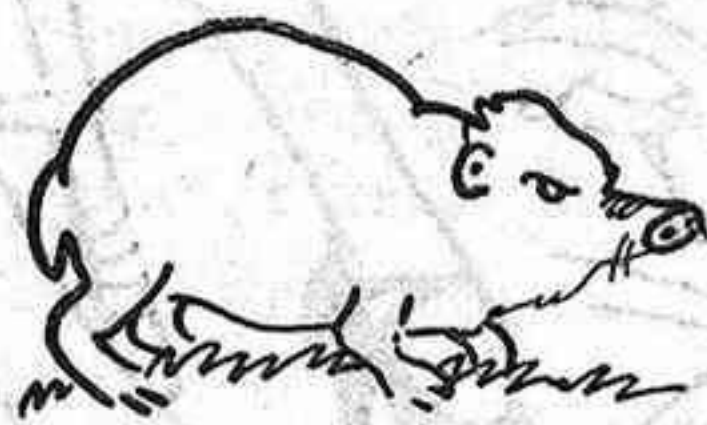
I aquesta passada setmana, a Barcelona, ha plogut de debò. Dissabte passat hi hagué veritable temporal.

La gent hagué de fugir esverada de les Rambles. Allò era un torrent terrible el dia de la més dolenta tempestat. L'aigua anà baixant per les Rambles, estovant-les i emplenant els abims i precipicis.

Aviat, les Rambles s'obriren encara més — encara més!!!!—per diversos llocs. Llavors, hom pogué veure, des dels terrats, salts d'aigua, xucladors, cascates, remonins, etc., etc. Feia feredat. Era una cosa semblant als grans rius en saltar una muntanya.

Fustes, estres, casonades, pedres, terres, màquines, tot rodolà avall. Alguna cosa pogué ésser recuperada, gràcies a haver-se aturat en topar amb el monument a Colom; la major part de les coses, però, foren engolides per la mar, si bé moltes anaren terra endins per alguns dels forats oberts.

I avui, al cap de vuit dies, encara no és possible passar per les Rambles, si no es vol anar amb fang fins a genoll.

IRONIA

Aquest dia, amic, parlàvem sobre l'enfadar-se i indignar-se. Que a mida que un va coneixent els homes i els estudia psicològicament en llur fons, els troba egoistes i perversos—només en podem excloure algun d'altrament noble—, però si els estudiem en masses encara són més denigrants i per això un no es pot enfadar ni indignar contra aquesta petulància, ja que obrar d'altra manera seria donar-los-hi importància i llavors cauríem en el mateix ridícul.

Cal convenir que aquests no són els homes d'una idealitat pura? Hem d'esguardar més enlaire, vers un intel·lecte que potser nosaltres no hem assolit encara ni creiem que el nostre cervell estigui al seu abast, i aquests són els

homes-cim, com podríem anomenar-los, puix sembla que disposin d'una enciclopèdia d'ideals.

Allí on veieu una nova política, allí els trobareu, sempre els mateixos; altivament o arrossegant-se, us mostraran la seva ostentació d'abnegacions i sacrificis com una petulància insidiosa i repugnant. Oh, la hipocresia!, regina dels seus cors!... Quina cosa més *frappant* i monstruosa, car amic! Es com un pesombre veure aquesta urbs que lladra vers on encara s'hi vesllumen les ombres seves... Per què, doncs, enfadar-s'hi?... Si ni cal fer-ne esment... Deixem-los amb els seus somnis megalomànics, aquests somnis tan negligents i fora de to, i que en la somnolència es deuen veure fotograts entre els anuncis d'un gran diari o entre esqueles mortuòries.

Nosaltres, les joventuts, anem indiferents a aquestes abjeccions i reaccions; hem d'anar-hi, no hi fa res que semblen uns anacoretas amb el nostre ascetisme i que ens amara d'una claredat i serenor sublim.

Cauen els uns i puguen els altres. I què fan? Pitjor, pitjor; i si no han afavorit al poble, què han fet? Afavorir-se, certament! Però tu, amb la claredat del teu cervell, que no pot concebre que un home pugui fer coses obscenes, et preguntars: Però, què els diu el cor i la consciència? Bé els ha de dir una cosa o altra quan jo els he oït en doctrines ben diferents de les d'ara? Pot l'home disposar de totes les idees? Reconèixer-les, sí; sentir-les, no. Vet ací un caos, amic! Aquests homes, a força de reaccionar i mentir, han esquincat la seva consciència i tot l'ésser; no són res, són ombres delirant les misèries de dalt.

Doncs, per què indignar-se si quan les sentis passar per la vora no porten aquella mica de vent de les coses d'un valor positiu?, riure... impassibles i seguir el camí de la veritat i la llum per volar per les altes esferes de l'esperit humà amb ironia, que és el suficient per a tractar els homes.

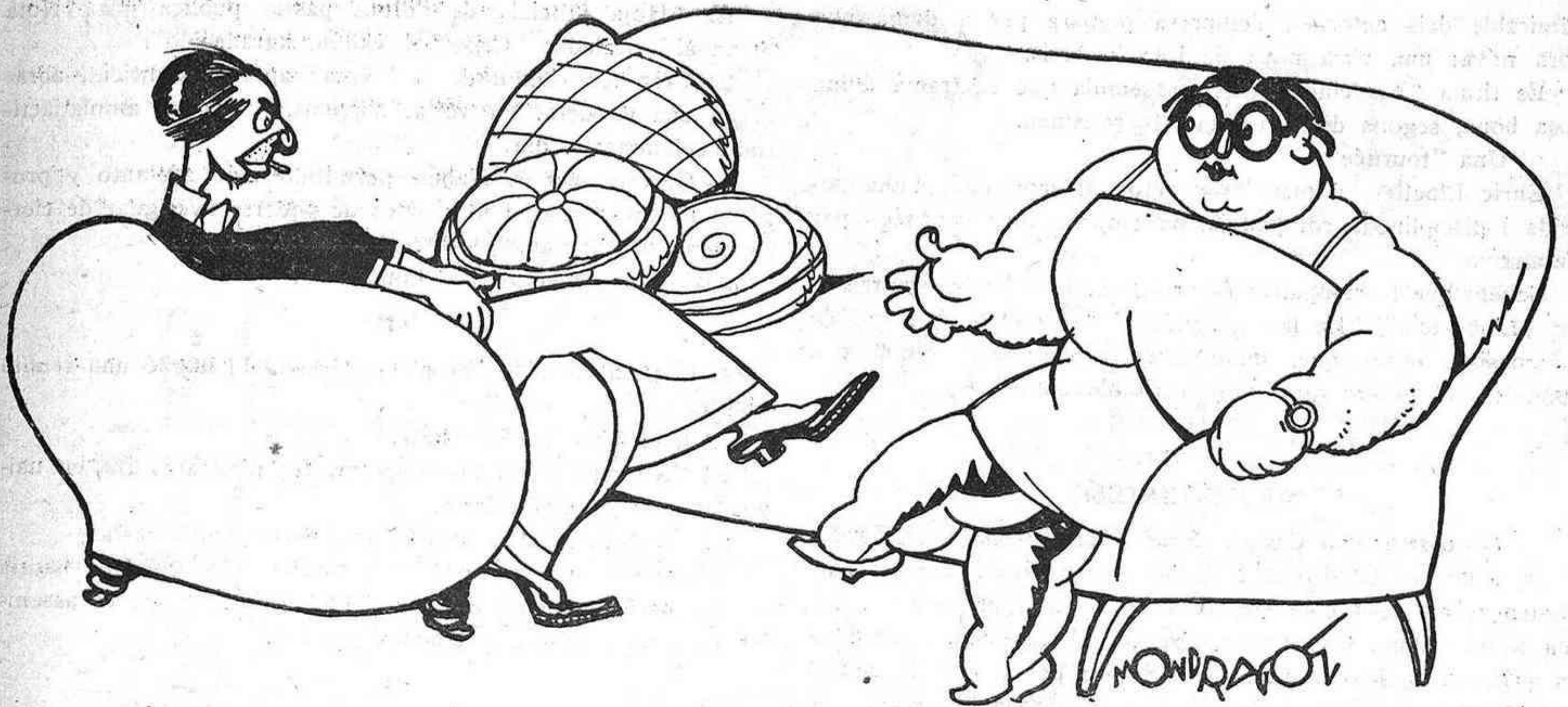
M. NAVALES I FUENTES

LOGICA FEMENINA

—Mira el què són les coses: abans me l'estimava follament, i ara no el puc ni veure.

—Com canvien els homes!

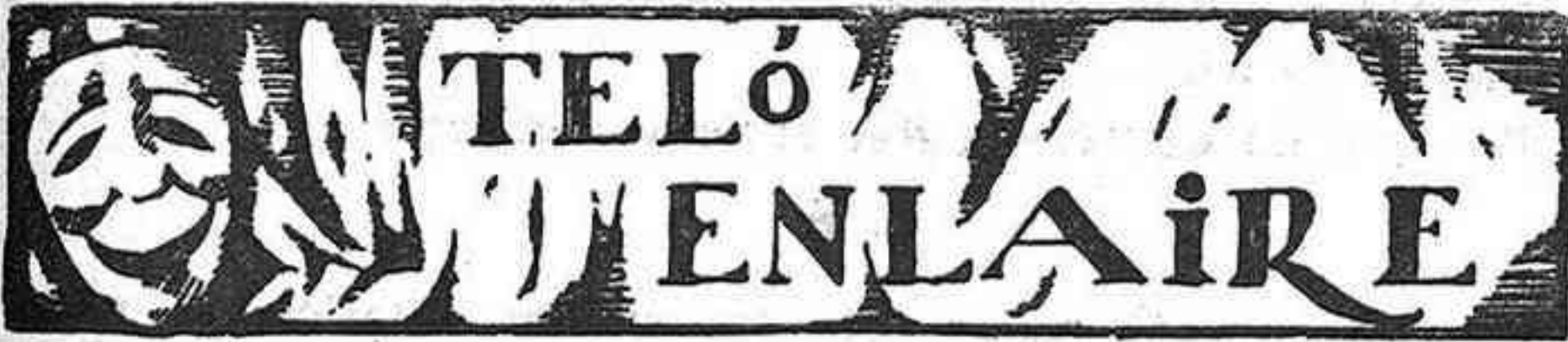

LES EMOCIONS FORTES

—En banyar-me per primera vegada, quan era petita, vaig sentir una gran emoció.

—Bé, però la segona...

—Ah, la segona, no sé què em passarà.

NOVEDADES

La representació en aquesta sala d'espectacles, de "La Pecedora" ha constituït un gran esdeveniment artístic. Josefina Tàpias, fa de la protagonista una veritable creació, sense grans gestos, sense esclats de veu, ans, contràriament, amb una emoció retinguda, que ens arriba al fons del cor.

El senyor Martori hi demostra, també, en els moments de passió, les seves excel·lents qualitats d'actor dramàtic. La Marrera fa el seu paper d'adorada amb una gran intensitat apassionant, i la senyora Baró sap matisar com sempre en les seves expressions els estats anímics del personatge que interpreta.

No citem tots els altres, per no anomenar-los d'un a un. Diuem, però, que formaren un conjunt excel·lent.

ELDORADO

La nit del dissabte va celebrar-se la funció a honor de Rosari Iglesias. El programa no era gaire ben combinat. S'estrenava un obreta en un acte d'"Azorín", però al davant li posaren una tabarra, ja vella i coneguda de Martínez Sierra—"Madame Pepita"—que, naturalment, féu passar les ganes d'anar-hi a tots els que en tinguessin.

La d'"Azorín", "La arañita ante el espejo", és una cosa que decepcionà els que esperaven una novetat extravagant.

Es un quadret en el que juguen la sensibilitat i el misteri. D'argument gairebé no n'hi ha. Tot l'argument està millor dit en la sensibilitat aguda i nerviosa de la protagonista que pressent una gran desgràcia. I la desgràcia realment arriba amb la seva pròpia mort.

Teatralment, l'obra fa molt d'efecte i, literàriament, molt bonic.

La senyoreta Iglesias, que demostrà una vegada més tenir una sensibilitat exquisida, féu el seu paper amb molta delicadesa i emoció.

BARCELONA

"El buen camino", d'Honori Maura, és una comèdia excessivament convencional. La lògica i la veritat—fins la més elemental veritat artística—hi manquen completament.

L'obra, però, s'aguanta gràcies a l'agilitat del diàleg, que és sempre espiritual i elegant i de bona qualitat literària.

El millor, però, és el treball dels actors. No citem noms, perquè, més que a cada un, el que esdevenia elogiuable era el conjunt.

VICTORIA

"Las concejales", joguina lírica de Fèlix Garzo i el mestre Seguro, són una col·lecció de quadros lligats d'una manera convencional, en els quals se'ns presenta, un cop més, el cas de les dones que volen dedicar-se a la política, però que, escarmentades, se n'han de tornar a casa a cuidar de la família.

Així, ni l'argument, ni els acudits que el farciem, ni fins la mateixa música, foren gaire del gust del públic.

PER ACABAR

Un actor que també estrena

Aquest actor és En Màntua, i el teatre on estrena, Romea. En Màntua, malgrat el seu aire de burgès tranquil i reposat, és un home inquiet, es veu, que també té les seves inquietuds espirituals. Ell també vol escriure comèdies.

No tota la glòria se l'ha d'endur En Montero!

Obra nova

Malgrat que l'èxit de l'obra d'En Sagarra no ha minvat—èxit al que ajuden molt la presentació acuradíssima i la tasca

admirable dels actors—, l'empresa prepara per a demà una obra nova; una obra nova de l'Avellí Artís.

Es titula "Els cinc sentits", i sembla que es tracta d'una cosa bona, segons diuen els que la coneixen.

Una "tournée"

Enric Lluelles, el meritíssim actor, al capdavant d'una no-drida i disciplinada companyia, ha emprès una "tournée" per Catalunya.

Sabem que la campanya és profitosa. Fins ara ha representat "L'obstacle", "La llar apagada" i "Marcel o el triomf de la poesia", obres que, malgrat ésser d'ambient senyorívol, aplaudeix el públic rural amb veritable entusiasme.

BOB

MUSIQUERIES

Orquestra Pau Casals. Sèrie XIII. Concerts de Tardor

Al Palau de la Música Catalana l'Orquestra Pau Casals ha començat els seus concerts de Tardor. A la primera nit ens féu oír el "Concert de Brandeburg", de J. S. Bach, i ens donà en primera audició la rapsòdia hebraica per a violí i orquestra "Salamó", d'Ernest Bloch, i la "Vuitena Simfonia" de Bruckner.

A la tarda del diumenge el programa comprenia "Diver-timento", número 2, de Mozart; la "Simfonia", en si bemoll, d'Enesco (primera audició); la sardana orquestrada "Davant la Verge", de l'Enric Morera i el preludi de "Parcifal" i l'obertura de l'"Hollandès errant", de Wagner.

Han estat del gust del públic "Salomó", el segon temps de la "Simfonia", d'Enesco, i la sardana d'En Morera, que va haver de repetir-se sots la batuta de l'autor. El violoncellista Horace Britt fou llargament ovacionat per les belles sonoritats que va encertar a lluir en la fina rapsòdia hebraica d'una expressió oriental sensibilitíssima.

Es va marcant en aquests concerts una tendència sàvia que vol dur el gran públic del Palau a l'audició d'obres al marge dels programes clàssics. Encara hi ha Mozart i Beethoven, però no en les obres acostumades, i si els altres autors no són revolucionaris, podrien reunir-se fins ara sota un seny d'erudició musical.

El guany no ha estat molt gran fins avui. Enesco i Bloch ens han fet oír dues planes de música ben espiritual, però la "Simfonia" de Bruckner, als que recordàvem esfereïts la Simfonia que ens en féu conèixer al Principal En Lassalle, cap el 1908, amb tots ells respectes degut al savi compositor, no ens va ja deixar més ganes de repetir la prova.

En Pau Casals mereix un ferm elogi, no sols perquè duu l'orquestra molt bé, sinó per l'intent educatiu d'aquests concerts. Ara, que no s'hauria d'acabar la tanda sense que, després de les olivetes, ens deixés esbravar del tot la necessitat que tenim de la música gran, encara que sigui la de sempre.

CLAU DE SOL

Ha estat imposada al "Reus" una multa de 300 pessetes i quinze dies de suspensió, per no haver portat les proves a la censura.

✻

Mussolini creu que tots els estrangers que han visitat Itàlia, troben bé el règim feixista.

El dret de creure una cosa no és interdit, encara.

La "Hoja Oficial" de dilluns passat publica una "Nota Semanal" titulada: "Cristóbal Colón, agradecido".

El Cristòfor Colom de la "Nota" apareix somrient, abraçat a una bandera, tot voltat d'avions, i, en una ampla actitud declamatorià, diu:

"—Gracias, Señor. Habéis permitido todo adelanto y progreso en las rutas del mar antes de poderse averiguar de cierto cómo me llamaba y dónde había nacido."

Això és art, subtilesa i humorisme!

✻

A la Cambra de la Propietat Urbana hi hagué una reunió política.

Ja ho saben les autoritats?

El "Noticiero" diu que no seria res d'estrany que en naixés un nou partit de dreta.

El partit dels propietaris! Es un partit o una casta?

No creiem que el "Ciero" ho encerti. El "lieder" hauria d'ésser necessàriament el senyor Pich i Pom. I ara és assembleista i no renúncia a l'honor per res.

✻

S'ha registrat una estafa als fondistes de Barcelona.

Sort que la excel·lència i l'èxit de l'Esposició de la Indústria Hotelera els treurà el regust que pugui produir-los l'estafa.

✻

S'ha efectuat l'elecció de l'habilitat dels mestres oficials de la província de Barcelona. Resultat: senyor Ricart, 159 vots; senyor García, 11; senyor Sanromà, 2.

El senyor Ricart ha obtingut una gran majoria. Però, s'ha anul·lat la votació!

Per què no deu ésser grat el senyor Ricart?

✻

El Govern, vol pagar tots els crèdits anteriors a 1923, alguns dels quals són de 1885. Representen 72.000.000.

Això demostra com és bona l'actual administració.

✻

Hi ha una fonda crisi carbonera.

El Govern dona la solució: el sacrifici de tothom. Els consumidors s'han d'obligar a comprar-lo, encara que ells en ofereixin d'altre més bo o més barat; els ferrocarrils han d'abaratir els transports; l'Estat ha de fer obres; els obrers han de treballar més; i els patrons han de reduir els guanys i abaratir les organitzacions. Heus ací la més magnífica solució; tothom n'està molt content.

Però els obrers, als quals els patrons volen reduir el sou, es declararan en vaga.

✻

Ha causat sensació el partit de futbol entre l'"Arenas" i el "Barcelona".

Com que no tenim altres coses més importants que ens hagin de preocupar...

✻

S'ha de celebrar, a Madrid i a Barcelona, un Congrés Internacional per a la protecció d'animals i plantes.

Per R. O. s'ha autoritzat a les entitats que hi poden assistir. També es necessita autorització—i R. O.—per a aquestes coses?

✻

Levine ha arribat a Amèrica i ha estat objecte d'una rebuda entusiasta.

Es clar, els ianquis són tan beneïts com ell mateix, ianqui també.

TE MOLTA RAO

—I vostè no es mareja al mar?
 —Jo, no! Jo només em marejo a terra, sobretot si passo per la Rambla!

Per haver-se exhibit a Bèlgica unes pel·lícules que no han plagut prou al Govern espanyol, s'ha prohibit a tota Espanya la representació de films de la casa "Metro Goldwin", una de les cases editores més importants.

En conseqüència, ha estat prohibida la pel·lícula "El cavaller de l'amor", per John Gilbert, la qual s'havia d'estrenar dilluns passat i que era esperada amb candeletes.

✱

El promotor italià de la boxa Fugazzi, reté tots els ingressos del boxador Paulí Uzcudun, per a saldar un deute de 80.450 dòlars.

Pobre Paulí! La seva glòria—la glòria de l'home més gran d'Espanya—ha estat ben efímera.

Es ja un fracassat, tot just als començaments de la seva carrera. Derrotat, i sense diners; pitjor, havent de boxejar per a endur-se'n els diners un altre!

cartera.—J. V. A.: Als Jocs Florals! Als Jocs Florals!—Parets: Es molt llarg i, sobretot, massa diluït.—Ll. R. C.: De la vostra segona remesa, "Els mossos" els passem al director del nostre fraternal col·lega "La Campana". Amb l'altre no us podem servir.—J. B.: Anirà aviat.

Impremta LA CAMPANA i L'ESQUELLA : Oln. 8. Ciutat

Ja és sabut que els millors perfums son els de

MYRURGIA

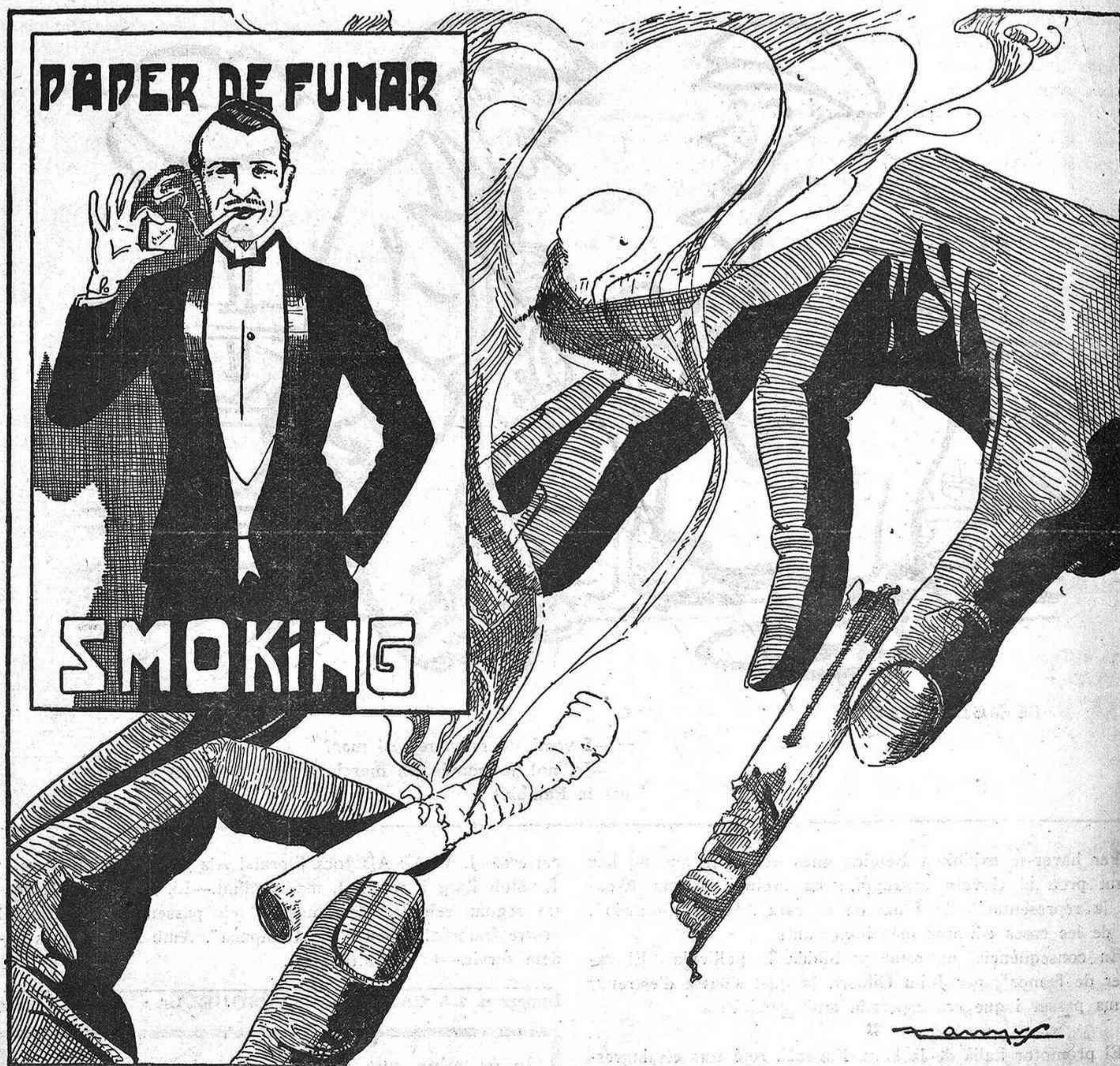

S. C.: Estan bé; però no acaben de fer per casa.—M. T. S.: Una mica llarg, però procurarem encabir-li.—Fil i Grana No us podem complaure. Estem segurs, però, que acabareu per encertar el to del nostre setmanari.—A. G.: Ho posem en cartera.—J. R. C.: Anirà si ens ho permeten. Potser aquesta mateixa setmana si hi ha espai.—Llevantí: Sí, home, estan bé; però això fa més per als Jocs Florals que per a casa.—Veta: Al cove.—J. F.: Voleu dir que són versos.—J. B.: Ho posem en

Casa Carreras
 SASTRERIA
 RAPIDE SA
 IECONOMIA
 EN TOTS ELS ENCARRECS
 TALL AMERICA
 FORMADE TRAJOS
 DES DE 40 Ptas
 GENERES
 ULTIMA NOVETAT

PLAGA DEL SOL 9.

BARCELONA
 BRACIA

Es un inconvenient una cigarreta que es consumeixi amb rapidesa, sense donar temps de assaborir-la. Es malgasta el tabac inútilment, les cendres cauen amb facilitat damunt del vestit del fumador, damunt la taula de treball, etc.

Es un inconvenient una cigarreta que s'apagui amb freqüència, havent d'encendre-la diverses vegades. Produeix cendres negres, i el tabac perd bona part dels seus sabor i aroma.

Aquets defectes queden eliminats empleant el paper de fumar aquestes raons que ha

SMOKING

de combustió lenta, sabor agradós, molt resistent i fi. Es per

sigut el més ben acollit pels fumadors intel·ligents.

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona ♦
TELÉFON A. 4115

Obra nova d'en **Santiago Rusiñol**

Màximes i mals pensaments

Pensa mal i no erraràs

PREU: 2 PESSETES. Edició de paper de fil, marca Guarro: Ptes. 5

Don Juan Tenorio

Por JOSÉ ZORRILLA

Pesetas: 1'50

El Nuevo Tenorio

Por A. ARÚS y J. M. BARTRINA

Pesetas: 2'40

EN BREVE APARECERÁ

El Año en la Mano

Para 1928

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponçals se'ls atorga rebaixes.

Costa

L'EXPOSICIÓ HOTELERA

O els que es cuiden d'alimentar el món.